

Datum: 2022-04-20
Handläggare: Lena Braaf
Direktr:
Diariernr: 2022.009 MN

Miljöskyddsnämnden

Yttrande över samrådshandlingar gällande detaljplan för Alingsås, vid Bryngeskogsvägen (E 2021-420)

Ärendebeskrivning

Dnr: 2021.632 KS

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av nya bostäder inom ett område som idag i huvudsak utgörs av kuperad skogsmark inom Stadsskogen 2:122 och 2:123. Planförslaget medger upp till 200 bostäder fördelade på flerbostadshus i fyra till fem våningar samt radhus.

Eftersom planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan har en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättats. Planläggning sker därför också med ett utökat planförfarande enligt plan- och bygglagens 5 kapitel.

Planenhetens förslag

Enligt planförslaget är området utsatt för trafikbuller främst från E20, Bryngeskogsvägen och Charlottenbergsvägen. Förslaget anger att om planlösning eller lägenhetsstorlek anpassas till bullret finns det förutsättningar att genomföra gestaltungsförslaget. Planförslaget föreslår också en bullerskärm med 3 meters höjd mot E20.

Planbestämmelser om utformning av bostäder har införts för att säkerställa att gällande riktvärden för trafikbuller följs vid byggnationen. Planbestämmelser införs i form av villkor för startbesked med syftet att säkerställa att bullerskärm byggs.

I lägen där planlösning eller uteplats inte är möjlig att anpassa till bullersituationen kan lokala bullerskyddsåtgärder tillämpas i samråd med akustiker.

Enligt planförslaget kommer stora områden som är naturvärdesklassade att exploateras. Större delen av bebyggelsen har lokaliserats till områden med endast visst naturvärde. Planförslaget anger att påverkan på naturvärdena inom planområdet bedöms som måttligt negativ.

En naturvärdesinventering har utförts år 2019 och en kompletterande artinventering har utförts 2020. Enligt naturvärdesinventeringen berörs sju naturvärdesobjekt av exploateringen. Ett med klass 2 (högt naturvärde, tre med klass 3 (påtagligt naturvärde) och övriga har klass 4 (visst naturvärde). Det främsta naturvärdet är kopplat till bergbranten i den västra delen av planområdet, Ulvakleven. Detta område avses i huvudsak att bevaras som naturmark men den östra delen av naturvärdesobjektet berörs av den nya huvudgatan.

Artvärdena i området utgörs främst av fåglar, groddjur och mossor som delvis är rödlistade men ändå anses vanligt förekommande i landskapet.

Enligt planförslaget bedöms sammantaget konsekvenserna för naturmiljö som måttligt negativa om planförslaget genomförs. Konsekvenserna kan minskas ytterligare om förslagna skyddsåtgärder genomförs och planen anpassas för att bevara så mycket av områdets naturvärden som möjligt.

Dagvattnet föreslås fördröjas och renas i dagvattenanläggningar utmed gatorna och på kvartersmark. Det ska finnas ett avskärande dike för att avleda avrinningen från den högre belägna naturmarken. En större damm för fördröjning av dagvatten planeras byggas i den sydvästra delen av planområdet utmed den nya väkanslutningen.

Nuvarande planering innebära att omkring 200 parkeringsplatser placerade på marken och i parkeringsdäck. Inom planområdet ska parkeringsnormen en parkeringsplats/bostad gälla. Dagvattenutredningen anger att ytan på parkeringsplatserna bör göras genomsläpplig exempelvis med en gräsarmering eftersom det även bidrar till rening. Trafikutredningen anger att gångstråket mellan Bryngeskogsvägen och Topasgatan ska vara likt en bredare naturstig med genomsläppligt underlag såsom flis eller grus.

Enligt skyfallsanalysen planeras bostäderna och parkeringshuset att placeras i ett skyfallsstråk. Som skadeförebyggande åtgärder föreslås bland annat att riskerna vid skyfall hanteras med ett avskärande dike som leder bort utifrån kommande yt- och grundvatten. Dessutom kan vägen användas som en "skyfallsväg" och höjdsättning av husen kan genomföras på ett klokt sätt.

Förvaltningens yttrande

Trafikbuller:

- Planförslaget behöver tydliggöra vilka förutsättningar som ska gälla för att bygga de lägenheter som inte klarar riktvärden för trafikbuller enligt trafikbullerförordningen.
- Planförslaget behöver säkerställa att en ny bullerutredning tas fram om förändringar sker av gestaltungsförslaget (se illustrationskarta).

Naturvärden:

- Planförslaget bör säkerställa att en trädinventering tas fram inom området för exploatering för att enklare kunna bedöma vilka träd och därmed värden som påverkas av planförslaget och kräver dispens, samråd eller kompensationsåtgärder.
- Befintliga träd inom kvartersmark och område för bebyggelse bör sparas i så stor utsträckning som möjligt och ges skydd i detaljplanen. Särskilt skyddsvärda träd samt potentiella efterträdare bör prioriteras.
- Avverkade ekar med större dimension bör läggas upp som faunadepå för viss fortsatt funktion för artmångfalden.
- Förstärkning av de ekmiljöer som går förlorade vid exploateringen bör säkerställas inom ekologiskt funktionellt avstånd från planområdet.
- Avståndet från bebyggelse och väg till rasbranten och Ulvakleven bör vara minst 20 meter.
- Planförslaget behöver tydliggöra och säkerställa att den damm där groddjur noterats skyddas och/eller att en ny damm för groddjur anläggs. Om den befintliga dammen inte går att bevara på ett tillfredställande vis, bör groddjuren vid lekvattnet translokteras till den nyanlagda dammen innan byggstart för planområdet. Groddjuren behöver också ha tillgång till landhabitat av tillfredställande areal och kvalitet.
- Dagvattendammarnas utformning bör anpassas för att kunna fungera som lekvatten för groddjur.
- Planförslaget behöver säkerställa att avverkning i området kommer ske utanför fåglars häckningsperiod.
- Planförslaget behöver visa hur förutsättningarna är för de skyddade arter som genom planerade åtgärder förlorar områden för fortplantning, vila och övervintring att

tillgodose sina behov genom motsvarande områden i närområdet. Hur stort närområdet är varierar mellan olika arter.

- I planbeskrivningen behöver det framgå hur ekosystemtjänster har beaktats i planen.

Dagvatten:

- Det behöver utredas vilka dagvattenanläggningar som är möjliga att bygga.
- Bestämmelser för samtliga dagvattenanläggningar som ska byggas ska tillföras plankartan.
- Det ska tillföras plankartan att marken på parkeringsytor ska vara genomsläpplig och inte får hårdgöras.
- Det behöver framgå på plankartan att marken på gångvägen ska vara genomsläppligt och får inte hårdgöras.
- Vi bedömer att en detaljerad höjdsättning behöver anges på plankartan så att eventuella översvämningar inte medför skador på bebyggelse. Bristande skyfallshantering kan leda till dålig inomhusmiljö vilket kan leda till en hälsorisk enligt miljöbalken.
- En bedömning om det behövs ytterligare skadeförebyggande åtgärder med hänsyn till den sammanlagda påverkan på MKN i recipienterna Lilla och Stora Vardsjön ska finnas.

Föroreningar:

- Om transformatorstation ska rivas, flyttas eller ny transformatorstation ska byggas behöver miljöskyddsnämnden få remiss gällande detta med möjlighet att yttra sig.

Beslutsmotivering

Trafikbuller

Hälsoskyddsenheten anser att detaljplanen behöver säkerställa att de nya bostäderna inte exponeras för bullernivåer som kan medföra olägenhet för människors hälsa.

Bullerutredningen visar att ett flertal bostadsbyggnader, i olika våningsplan, kommer att bli exponerade för buller över L_{eq} 60 dBA. Detta innebär att åtgärder kommer behöva vidtas via bullerskydd, lägenhetsstorlek eller planlösning. Bullerutredningen visar att en av bostadsbyggnaderna har bullervärden över L_{eq} 65 dBA och att byggnaden inte kan anpassas, via planlösning eller lägenhetsstorlek, för att uppfylla de krav som ställs enligt Trafikbullerförordningen (2015:216).

Planbeskrivningen föreslår att om planlösningen eller lägenhetsstorleken inte kan anpassas kan lokala bullerskyddsåtgärder vidtas. Hälsoskyddsenheten anser att det inte är tillräckligt att endast ange att lokala bullerskyddsåtgärder kan behöva vidtas eftersom det lämnar planförslaget alltför öppet och bullerproblematiken kan bli svår att lösa i bygglovsskedet.

Planförslaget bestämmer vilka platser som får bebyggas, maximal bruttoarea samt hur många våningsplan som kan byggas. Bostadsbyggnadsutformningen bestäms sedan i bygglovsskedet. Hälsoskyddsenheten anser att planbeskrivningen behöver säkerställa att om gestaltungsförslaget inte följs enligt illustrationskartan ska en ny bullerutredning göras i samband med bygglovsprocessen.

Hälsoskyddsenheten bedömer att parkeringshuset skulle kunna utgöra en bullerdämpande åtgärd om det placeras på annan plats, t.ex. närmare Bryngeskogsvägen/E20.

Naturvärden

Planbeskrivningen anger att konsekvenserna kan minskas om ett antal föreslagna skyddsåtgärder genomförs och planen anpassas för att bevara så mycket av områdets naturvärden som möjligt. Det framgår dock inte av planförslaget vilka av de föreslagna skyddsåtgärderna och anpassningarna som faktiskt kommer att genomföras. Miljöskyddsensheten bedömer att det tydligare behöver framgå i planförslaget hur påverkan på naturvärdena i området kommer att begränsas och kompenseras.

Planområdet ligger inom värdetrakt för ädellövträd och särskilt skyddsvärda träd. Planbeskrivningen anger att gamla ädellövträd i första hand bör skyddas och sparas eller i andra hand ersättas med nya träd inom eller utanför planområdet. Ingen trädinventering med fokus på att identifiera särskilt skyddsvärda träd och efterträdare har gjorts. Det är därför svårt att bedöma påverkan och därmed de värden som påverkas av planförslaget och behöver skyddas i planen eller kräver dispens, samråd eller kompensationsåtgärder.

Ekar, särskilt äldre ekar är en bristvara i landskapet och avverkning av yngre ekar försvårar förstärkningen av gamla eksamband då det minskar tillgången till efterträdare. Ekar har ett stort antal arter knutna till sig vilket gör dem särskilt värdefulla ur biologiskt mångfaldsperspektiv. En stor del av de 1500 arter som är kopplade till ekar är även upptagna på rödlistan vilket gör kontinuitet, tillgång till substrat och spridningsmöjligheter för dessa arter särskilt viktigt.

Planförslaget innebär en exploatering av området intill branten till Ulvakleven där de flesta värdefulla arterna av planområdets lav-och mossflora har noterats. Den planerade exploateringen kan ge upphov till kanteffekter då skogen intill branten kommer att försvinna vilket kan ändra lokalklimatet, luftfuktigheten solexponering och beskuggningsgrad i de nedre delarna av branten. Det är därför viktigt att hålla ett tillräckligt stort avstånd till denna värdefulla naturmiljö för att minska påverkan så mycket som möjligt.

Lekvatten för groddjur har identifierats på gränsen till den östra delen av planområdet. Denna del är planlagd för bebyggelse med småhus vilket innebär att en del av groddjurens landmiljöer intill lekvattnet försvinner. Vidare kan anläggandet av diken och dagvattenanläggningar förändra hydrologin i området vilket ger upphov till risk för uttorkning av vattensamlingen. Groddjuren riskerar därmed att förlora tillgång till både lekvatten och en del landhabitat. Miljöskyddsensheten bedömer därför att det är viktigt att de anpassningar och skyddsåtgärder som föreslås vidtas. Dispens från artskyddsbestämmelserna kan krävas.

Inom planområdet uppskattas 23 fågelarter häcka. Genomförandet av planförslaget innebär att häckningsbiotoper och födosöksbiotoper för fåglar tas bort. Under byggskedet kan buller ge upphov till störningar för fåglar i kvarvarande miljöer. Även efter genomförd byggnation kan visst buller från trafik och boenden i området ge upphov till störningar. Belysning från området och ett ökat besöksstryck i skogen i planområdets närområde kan störa fåglar. Negativ påverkan kan även orsakas av boendes husdjur, då exempelvis hundar och katter kan störa fåglar under häckning och födosök eller fånga och döda fåglar.

Den kontinuerliga ekologiska funktionen hos berörda arters fortplantningsområden och viloplats skyddas genom 4 § 4 Artskyddsförordning (2007:845). Hur stort område som behöver undersökas för att söka svar på hur det förhåller sig i det enskilda fallet beror på den berörda artens ekologi och typiska spridningsbeteende.

I en detaljplan behöver ekosystemtjänster beaktas. Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet.

Detaljplaner kan ge förutsättningar för att bevara, utveckla och skapa viktiga ekosystemtjänster inom detaljplaneområdet.

Dagvatten

I Stadsskogen finns det allmänt sett tunna jordlager eftersom berggrunden ligger nära markytan. Förutsättningarna för att omhänderta dagvatten är därför svårare än på andra platser. Omvandlingen av nuvarande skogsmark till bebyggelse innebär en stor förändring i markanvändningen.

För att hantera reningen av dagvatten kommer det att behövas funktionella ytor på både kvarters- och allmän platsmark. Det är också viktigt ur perspektivet att klara översvämnings- och klimatanpassning. Grundvattennivåerna i området kan påverka vilka platsspecifika åtgärder för dagvattenhanteringen som är möjliga att genomföra. Att det undersöks föreslås som en skadeförebyggande åtgärd i MKB. Plankartan i samrådshandlingen är ofullständig när det gäller planbestämmelser för de dagvattenanläggningar som beskrivs. På plankartan saknas det också bestämmelser över höjdsättningen av bebyggelsen.

Det saknas en bedömning över om fördröjningen och reningen av dagvatten som föreslås i detaljplanen är tillräcklig för att inte försämra statusen hos de mottagande recipienterna Lilla och Stora Vardsjön. Detta är rimligt att kräva en sådan bedömning med hänsyn till att sjöarna bedöms som "känsliga" med anledning av att den hyser höga naturvärden exempelvis i form av groddjur och musslor (Dagvattenplan 2020, bilaga 2).

I MKB saknas det en beskrivning av den sammanlagda (kumulativa) påverkan på Lilla och Stora Vardsjön när det kommer till utbyggnad enligt samtliga detaljplaner i området. Det är viktigt att se till helheten och göra en totalanalys för att kunna bedöma i vilken utsträckning recipienterna påverkas av exploateringarna. Kravet att inte försämra en vattenförekomststatus (MKN) gäller även för mindre sjöar och vattendrag.

Föroreningar

Om transformatorstation ska rivas/flyttas eller ny transformatorstation byggs vill miljöskyddsnämnden få remiss gällande detta med möjlighet att yttra sig. Detta då transformatorstation kan ge upphov till förorening i mark.

Ekonomisk bedömning

Ej aktuell.

Förslag till beslut

Miljöskyddsförvaltningens förslag till yttrande, daterat 20 april 2022, antas och skickas som svar på samrådsremissen.

Beslutet ska skickas till

KS och för kännedom till Helen Ashman, SBF,

Marie Berghult
Myndighetschef Bygg- och miljö

Lena Braf
Miljöskyddsinspektör

I beredningen har även följande handläggare deltagit: Sanna Olsson, Jenny Spånglund, Ygor Geyer och Sofia Lundskog